

1.11. International cooperation between Poland and Ukraine in higher education: case study

Міжнародна співпраця між Польщею та Україною в сфері вищої освіти: дослідження прикладу

Розвиток системи освіти є одним із складових факторів розвитку соціально-економічних систем як на регіональному, так і на національному та міжнародному рівнях. Процеси інтернаціоналізації позитивно впливають на систему освіти, оскільки змушують її активно розвиватися і вдосконалюватися. Система освіти і, особливо, вищої освіти, буде стагнувати без міжнародних програм, тому що в цьому випадку студент та викладач не розвиватимуться. Якщо є міжнародна програма чи мотивація, є стандарти, це веде до формування та розвитку людських і технічних ресурсів [2]. Інтернаціоналізація не може поглинути національне, оскільки стосується розвитку національних систем освіти та підвищення конкурентоспроможності.

Багато міжнародних організацій ЮНЕСКО, Європейська Комісія, DAAD, Британська Рада, Campus France та інші беруть активну участь у процесах стратегічного розвитку та міжнародного співробітництва та надають допомогу з розвитку міжнародної діяльності в рамках інтернаціоналізації вищої освіти.

Наприклад, у рамках договору про міжнародне наукове співробітництво між Польщею та Україною, згідно із Законом Польщі «Про вищу освіту та науку» [13], Законом України «Про вищу освіту» [3], Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» [5], Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2022 року» [4], така багаторічна співпраця спостерігається між Вищою технічною школою в Катовіце (з листопада 2022 р. – Сілезька академія)

(Польща) та Бердянським державним педагогічним університетом й Сумським державним педагогічним університетом імені А. С. Макаренка (Україна). За пріоритетними тематичними напрямками даними вишами щорічно проводяться спільні міжнародні заходи.

Так, наприклад, у рамках реалізації міжнародного наукового проекту «European Integration in Education, Science and Culture» 23 жовтня 2019 р. 42 науковця з України взяли активну участь у науково-методичному семінарі «Peculiarities of Training Pedagogical Staff in EU Countries», який проходив у польському місті Катовіце на базі Вищої технічної школи в Катовіце та мали змогу обмінятися досвідом особливостей підготовки науково-педагогічних кадрів у навчальних закладах країн ЄС (Рис. 1).

Рис. 1. Учасники науково-методичного семінару «Peculiarities of Training Pedagogical Staff in EU Countries» (2019)

Вчені з різних країн представили свої дослідження з питань сучасних теорій соціально-економічного розвитку, їх практичних аспектів, інструментів для аналізу та управління складними соціально-економічними, освітніми системами. Також були представлені медичні проблеми розвитку суспільства, а також нові напрями досліджень.

За результатами таких конференцій наукових семінарів публікуються спільні наукові статті [9; 10; 11; 12] та колективні монографії [8].

Як приклад спільних наукових та навчальних проектів із зарубіжними партнерами є співробітництво Бердянського державного педагогічного університету та Вищою технічною школою в Катовіце (Польща) у різних сферах наукової та освітньої діяльності. Протягом 10 років викладачі та студенти беруть активну участь у роботі міжнародних наукових конференцій, науково-педагогічних семінарів, проводять спільні наукові дослідження (Рис. 2).

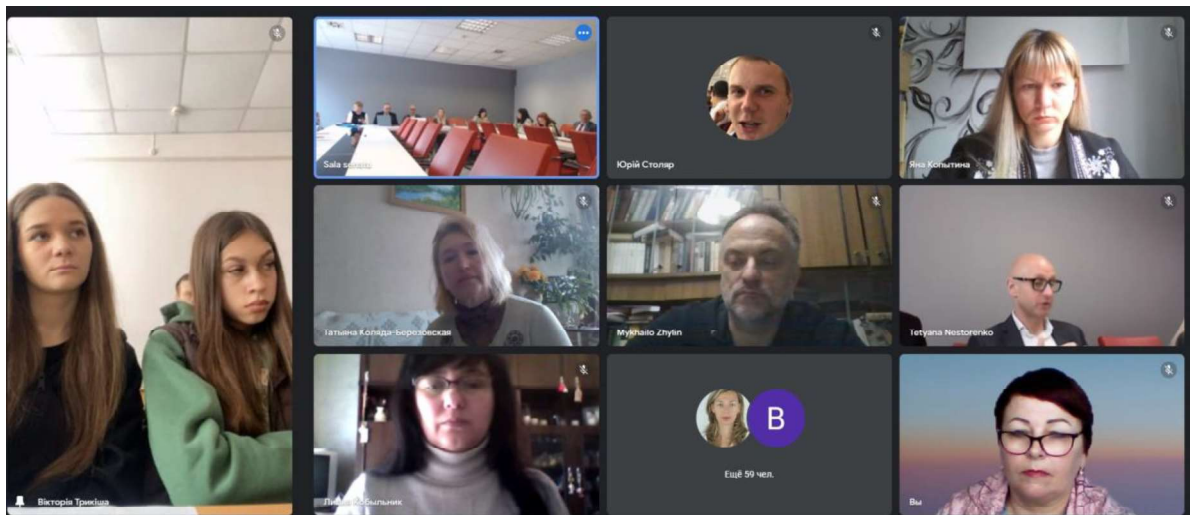

Рис. 2. Представники Вищої технічної школи в Катовіце в рамках академічної мобільності в Україні (2019)

Представники Вищої технічної школи в Катовіці представляють результати власних досліджень, особливостей навчання у Вищій технічній школі в Катовіце, досягнення Науково-технологічного парку та проекту «Startup» на наукових конференціях, що проходять у БДПУ, причому співпраця вийшла на новий рівень завдяки програмі мобільності викладачів у проекті Erasmus+ Академічна мобільність, яка передбачає короткострокові програми обміну на навчання та практику для викладачів, працівників та студентів вищих навчальних закладів [1].

Варто зазначити, що можливість організації та проведення очних польсько-українських наукових заходів різко скоротилася в 2020-2023 рр. внаслідок карантинних обмежень (2020-2022 рр.) та російсько-української війни (2022-2023 рр.).

Так, проведення ювілейної 5-ої Міжнародної наукової конференції «Цифрова економіка та інформаційне суспільство», Сілезькою академією у співпраці, зокрема, з Бердянським державним педагогічним університетом та Сумським державним педагогічним університетом імені А. С. Макаренка, було організовано та проведено 19-20 квітня 2023 р. у гібридному форматі (Рис. 3).

Рис. 3. Пленарне засідання 5-ої Міжнародної наукової конференції «Цифрова економіка та інформаційне суспільство», 19. 04. 2023

Різні міжнародні організації, такі як IRAJ (одне з найбільших і найпрестижніших загальнонаукових товариств у світі, яке є міжнародною некомерційною академічною асоціацією в рамках «Peoples Empowerment Trust») сприяють співпраці між вченими та педагогами, захищають наукову свободу, заохочують наукову відповідальність та підтримують освіту, поширення наукових знань для всього людства. Просуваючи інженерні науки та технології,

пов'язані з ними останні розробки та питання, які необхідно обговорювати та експериментувати за допомогою взаємодії між дослідниками та академіками по всьому світу на загальній платформі спільно з РЕТ, спільноти сприяють інтернаціоналізації вищої освіти країн.

Таку діяльність можна простежити на прикладі міжнародного співробітництва Бердянського державного педагогічного університету з World Research Society, яке надає дослідникам платформу світового класу для обміну результатами досліджень шляхом організації міжнародних / національних конференцій (Рис. 4).

Рис. 4. Фрагмент матеріалів Міжнародної конференції World Research Society, Пуерто-Плата, Домініканська Республіка [7]

World Research Society сприяє використанню результатів конференцій на благо студентів; заохочує дослідників до виявлення важливих проблем дослідження у галузі науки, техніки, технологій та управління; сприяє поширенню досліджень через публікації у журналі або у вигляді матеріалів конференцій чи книг; допомагає отримати відгуки про дослідницьку роботу для її покращення та зробити її більш актуальною та значущою спільними зусиллями; заохочує регіональне та міжнародне спілкування та

співробітництво; сприяє професійній взаємодії та навчанню протягом усього життя; визнає видатний внесок окремих осіб та організацій; заохочує вчених-дослідників до продовження навчання та їхньої кар'єри; створює, підтримує та керує центрами передового досвіду для досліджень з суміжних предметів та дисциплін, а також здійснює самостійні проекти [7].

Європейські університети та організації також знаходяться у центрі уваги міжнародної діяльності Польщі. Зокрема, привабливість польського освітнього та наукового простору підтверджується візитами міжнародних делегацій. В 2019 р. у Вищій технічній школі в Катовіце відбулося стажування для науково-педагогічних працівників вищої освіти, наукових співробітників наукових установ, докторантів, аспірантів України з Києва, Дніпра, Львова, Одеси, Житомира, Запоріжжя, Бердянська, Сум, Мелітополя, Херсона, Кропивницького, Сєверодонецька, Умані, Чернігова. В ході стажування його учасники розширили спектр своїх знань щодо інновацій в освіті та інноваційних технологій викладання фахових дисциплін.

Програма стажування включала ознайомлення з діяльністю вишу через його офіційний інформаційний портал, роботу над науково-методичними доповідями, ознайомлення зі спектром профільних спеціальностей, участь у науковій конференції та науково-методичному семінарі, підготовку наукових публікацій та наукових проектів.

Крім того, існує дистанційна форма проходження різних видів стажувань та навчання, що має значні переваги саме в сучасних умовах. Основні переваги дистанційного навчання містять багато позитивних аспектів. Викладачі (студенти) продовжують працювати паралельно зі своїм стажуванням (навчанням). Економія грошей: для будь-якої даної програми плата за дистанційне навчання може бути набагато доступнішою, ніж плата за звичайний ступінь у кампусі. Студенти, які шукають економні варіанти, можуть вибрати програму дистанційного навчання. Не витрачається час на дорогу до

університету (коледжу) та назад, очікування автобуса чи поїзда. Студенти, які не мають вільного часу, можуть звернутися до дистанційного навчання та продовжити його, не виходячи з дому. Дистанційне навчання дозволяє самодисциплінованим та цілеспрямованим людям навчатися у своєму власному темпі, незалежно від інших [6; 11]. Завдання до робіт видаються заздалегідь, існує форум – для з'ясування сумнівів та питань, якщо вони виникають під час виконання роботи; є дискусійні чати, чат-центри з викладачами та повна підтримка з боку провайдера дистанційної освіти. Можна відвідати онлайн-підручник у певний час або лекцію з відеоконференції. Студенти можуть займатися коли хочуть і де хочуть.

Проте, існують і недоліки дистанційного навчання. Коли немає поруч викладачів для особистого спілкування та однокурсників, які можуть допомогти з нагадуваннями про майбутні завдання, існують високі шанси відволіктися і втратити контроль над термінами.

Таким чином, розвиток міжнародних контактів відображається в академічній мобільності, спільних освітніх програмах, міжнародних конференціях, наукових семінарах, виставках, конкурсах і т. д., що свідчить про практичну спрямованість наукових досліджень і є одним з необхідних факторів підготовки фахівців, конкурентних як на національному, так і на міжнародному ринках праці.

Література:

1. Міжнародна діяльність Бердянського державного педагогічного університету. Щорічний бюлетень. 2019 рік. Бердянськ: БДПУ, 2020. 81 с.
2. Нітенко О. В. Інтернаціоналізація вищої освіти як фактор розвитку університету. Освітологічний дискурс, 2015. 2 (10), С. 205-216. <https://cutt.ly/v2tP2UO>.
3. Про вищу освіту. Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004.
4. Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2022 року. Постанова Кабінету міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942.
5. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 48, ст. 253.
6. Aliksieieva G., Kravchenko N., Kuzminska O., & Horbatiuk L. Experience in using distance learning systems at universities of Ukraine and Mexico. [Досвід використання систем дистанційного навчання в університетах України та Мексики]. Наукові записки Бердянського

- державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр. Вип. 2. Бердянськ: БДПУ, 2021. С. 11-27. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2021-1-2-11-27>.
7. Aliksieieva G., Kurilo O., Kryvylova O. Strengthening the Human Resources Potential of the Food Industry in the Context of Professional Creativity. World Research Society International Conference (16th-17th July 2022). Puerto Plata, Dominican Republic: Institute for Technology and Research (ITRESERCH), 2022. 49-56. ISBN: 978-93-90150-32-8.
8. Digitalization and information society. Selected issues. Monograph. Scien. eds. A. Ostenda, T. Nestorenko. Katowice. 2022.
9. Nestorenko, T., Ostenda, A. (2019). Public Internal Audit: International Scope. Journal of Modern Economic Research, 1 (4), 33-43. Available at: <https://cutt.ly/UQEg89m>.
10. Nestorenko T., Ostenda A., Kravchyk Yu., Nestorenko O. Entrepreneurship and universities: a place of academic business incubators. Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology. 2022. Volume 7. № 1. 63-71. <https://cutt.ly/qG8GaI5> <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-1-7>.
11. Ostenda A., Istomina D., Kravchenko N., Aliksieieva G., Nestorenko T., & Horbatiuk L. Роль засобів ІКТ в організації процесу інформування учнів під час карантину. Zeszyty naukowe WST, Польща, 2022, nr 14, S. 109-126. <https://doi.org/10.54264/0037>.
12. Ostenda A., Wierzbik-Strońska M., Nestorenko T., & Ivanchuk V. Ukrainians in Poland: legal, economic and social aspects (case of Silesian province). 18. międzynarodnej vedeckiej konferencji Medzinárodné vzťahy 2017: Aktuálne otázky svetovej ekonomiky a politiky. Smolenice 30. november – 1. december 2017, pp. 822-842. <https://cutt.ly/FYcVvH7>.
13. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dz.U.2022.0.574 t.j. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r.

**Quality of Life
in Global and Local Contexts:
Values, Innovation,
and Multidisciplinary
Dimensions**

Opole 2023

The Academy of Applied Sciences
Academy of Management and Administration in Opole

**Quality of Life in Global and Local Contexts:
Values, Innovation,
and Multidisciplinary Dimensions**

Monograph

Scientific editors: Tetyana Nestorenko
and Tadeusz Pokusa

Opole 2023

ISBN 978-83-66567-53-5

Quality of Life in Global and Local Contexts: Values, Innovation, and Multidisciplinary Dimensions. *Monograph.* Scientific editors: Nestorenko T., Pokusa T. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2023; pp. 784.

Reviewers

Nadiya Dubrovina – CSc., PhD, Associate Professor,
Bratislava University of Economics and Management, Slovakia
Sławomir Śliwa – PhD, The Academy of Applied Sciences
Academy of Management and Administration in Opole
Victoria Tsyphko – Dr.Sc, Professor, National Transport University, Ukraine

Editorial Board

Marian Duczmal – Dr.Sc, Professor, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
Wojciech Duczmal – Dr.Sc, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
Nataliia Khlus – PhD, Associate Professor, Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine
Oleksandra Kuzenko – PhD, Associate Professor, Ivano-Frankivsk National Medical University, Ukraine
Oleksandr Nestorenko – PhD, Associate Professor, Academy of Silesia
Tetyana Nestorenko – PhD, Professor AS, Associate Professor, Berdyansk State Pedagogical University, Ukraine
Aleksander Ostenda – PhD., Professor AS, Academy of Silesia
Iryna Ostopolets – PhD, Associate Professor, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University, Ukraine
Tadeusz Pokusa – PhD, Professor ANS – WSZiA, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
Jadwiga Ratajczak – PhD, The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole

Publishing House:

The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole
18 Niedziałkowskiego Str. 45-085 Opole, Poland
tel. 77 402-19-00/01

Authors are responsible for content of the materials.

© Authors of articles, 2023

© Publishing House ANS – WSZiA, 2023

TABLE OF CONTENTS

Preface	6
Part 1. Quality of life in the value development context, the impact of artificial intelligence, and socio-psychological aspects	11
1.1. The impact of artificial intelligence on quality of life.....	11
1.2. Quality of life in sustainable development indicators in the innovation field in the Opole Voivodeship compared to Poland in the years 2013-2022.....	17
1.3. The development of a value-sense framework for higher education students.....	29
1.4. Dilemmats of implementing artificial intelligence (AI) in medicine and coordinator's work.....	38
1.5. Comparative analysis of value orientations of university students in Ukraine and Poland.....	52
1.6. A complex approach to the treatment of sterility in women with endometrial pathology.....	60
1.7. Adaptation to the labor market of the host country as a factor in improving the quality of life of forced migrants: the experience of Ukrainian women in Poland.....	68
1.8. Psychological assistance to a family with an autistic child.....	79
1.9. Modern social technologies for working with the elderly.....	99
1.10. The role of resilience in the formation of successful adaptation as the main aspect of quality life of Ukrainians.....	110
1.11. International cooperation between Poland and Ukraine in higher education: case study.....	118
1.12. Psychological defenses and personality characteristics in youth.....	126
1.13. Social-psychological predictors of improving the quality of life and professional well-being of specialists in the field of health protection under conditions of uncertainty.....	137
1.14. Value-centered attitude to life and ensuring its quality in a globalized world.....	150
1.15. Application of qualimetric methods for assessing the quality of processes in the occupational safety management system.....	163
1.16. Marketing research of the territory brand on the example of the city of Odesa.....	168
1.17. To the problem of the development of emotional intelligence in the adolescent age.....	186
1.18. Methodological foundations of upbringing of athletically gifted youth in Ukraine and Poland.....	193
1.19. Research of the social and psychological state of Ukrainian refugees who went abroad.....	205

1.8. *Nataliia Ivantsev, Liudmyla Ivantsev.* Psychological assistance to a family with an autistic child. The problem of raising children with early autism in the family is one of the central ones in modern psychology and special pedagogy, which needs to be solved both at the theoretical and applied levels. Raising a child with early autism presents great difficulties and challenges. However, with the right approach, significant progress can be achieved. Currently, there is no single system of psychological assistance for a family raising a child with autism. Therefore, researching an integrated approach to the organization of psychological assistance to parents is an important task. The article presents theoretical analysis of the problem of autism in children and the family's needs in psychological support, understanding of which can help improve the quality of life of autistic children and their families, ensure their integration into society. The results of empirical research of parents psychological features who raise an autistic child are presented. The guidelines of psychological assistance organization to family with an autistic child are outlined.

1.9. *Inna Kovalchuk.* Modern social technologies for working with the elderly. The article discloses modern social technologies of work on preserving the health and motor activity of the elderly, which were practiced in the work of the Adolf Kolping University of the Third Age in Chernivtsi. The author of the article draws attention to the effectiveness of such technologies: increasing motor activity through physical education, dance training, creating a positive emotional environment for the life of an elderly person, forms and methods of social protection.

1.10. *Yulia Lytvynenko, Tetiana Borozentseva.* The role of resilience in the formation of successful adaptation as the main aspect of quality life of Ukrainians. Using an analytical approach, this study clarifies the key aspects of the psychological essence of resilience. According to the generalized definition of resilience, it is considered one of the characteristics of an individual's adaptation mechanism. The foundational role of resilience in the processes of forming personal adaptation among Ukrainians is theoretically defined. The overall structure of the adaptive adjustment mechanism is outlined. The influence of resilience components on the personal psychological adaptability mechanism is substantiated. Theoretical determinations of resilience components and their impact on the formation of successful adaptation are clarified. Furthermore, the influence of successful adaptation on the quality of life of Ukrainians has been elucidated.

1.11. *Aleksander Ostenda, Mykhailo Liannoi, Tamara Makarenko.* International cooperation between Poland and Ukraine in higher education: case study. The article substantiates the importance of the international activities of universities for the successful training of specialists who are competitive in the national and international labor markets. One of the priority areas of activity of universities in Poland and Ukraine is international cooperation, which includes improving the system of training specialists according to international standards, academic mobility, advanced training of teaching staff, and the exchange of best practices in teaching and research activities of the university. The examples describe the experience of implementing international programs in educational and research activities of Polish and Ukrainian universities.

- 1.10.** *Yulia Lytvynenko* – Master of Psychology
Dnipro National University named after Oles Honchar, Dnipro, Ukraine
Tetiana Borozentseva – PhD in Psychology, Associate Professor
Horlivka Institute of Foreign Languages Donbas State Pedagogical University, Dnipro, Ukraine.
- 1.11.** *Aleksander Ostenda* – PhD, Professor AS
Academy of Silesia, Katowice, Poland
Mykhailo Liannoi – PhD of Pedagogical Sciences, Professor
Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, Sumy, Ukraine
Tamara Makarenko – PhD in History, Associate Professor
Berdyansk State Pedagogical University, Berdyansk, Ukraine.
- 1.12.** *Olena Reznikova* – PhD in Psychology, Associated Professor
Svetlana Skugorina – PhD Student
Horlivka Institute of Foreign Languages Donbas State Pedagogical University, Dnipro, Ukraine.
- 1.13.** *Vladyslav Rudyi-Trypolskyi* – PhD in Psychology
Natalii Zavatska – Doctor in Psychology, Professor
Olena Shevchenko
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Kyiv, Ukraine.
- 1.14.** *Olena Stoliarenko* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine
Oksana Stoliarenko – PhD of Pedagogical Sciences, Associated Professor
Alla Slobodianiuk – Senior Lecturer
Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine.
- 1.15.** *Olena Cherniak* – PhD of Technical Sciences, Associate Professor
Lina Fatieieva – PhD Student
Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine
Oleksandr Teslov – PhD Student
National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.
- 1.16.** *Olena Chukurna* – Doctor in Economics, Professor
Hanna Yatvetska – PhD of Sociological Sciences, Associated Professor
Tetiana Kryvosheia – PhD of Sociological Sciences
Oleksandra Stepova – Master of Marketing, Senior Lecturer
State University of Intellectual Technologies and Communications, Odesa, Ukraine.
- 1.17.** *Alona Shulika* – Master
Iryna Ostopolets – PhD in Psychology, Associated Professor
Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University, Zaporizhzhia, Ukraine.
- 1.18.** *Oleksii Shulha* – PhD Student
Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, Sumy, Ukraine.
- 1.19.** *Hanna Yatvetska* – PhD of Sociological Sciences, Associated Professor
Tetiana Kryvosheia – PhD of Sociological Sciences
Oleksandra Stepova – Master of Marketing, Senior Lecturer
State University of Intellectual Technologies and Communications, Odesa, Ukraine.